

Hem>Rättsliga åtgärder>Rättshjälp

På privaträttens område kommer pågående ärenden och förfaranden som inleddes innan övergångsperioden löpte ut att fortsätta i enlighet med EU-rätten. Relevant information om Storbritannien kommer att finnas kvar på e-juridikportalen till slutet av 2022 enligt en ömsesidig överenskommelse med Storbritannien.

Rättshjälp

England och Wales

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Kostnaderna beror på ärendets natur. *Solicitors* drar inte på sig några kostnader förrän klienterna gett sitt uttryckliga medgivande. Utöver en *solicitors* arvode kan kostnaderna bestå av dennes utlägg för till exempel domstolsavgifter och sakkunnigutlåtanden. Klienter som vinner sina mål kan få ersättning för vissa eller alla kostnader av den förlorande parten. Om de förlorar målet, eller om den förlorande parten inte kan betala, måste de emellertid i slutändan själv bära kostnaderna för sin *solicitor*. Vid rättegångens slut avgör domstolen med hänsyn till alla omständigheter i målet vem som ska stå för kostnaderna. I regel är det den förlorande parten som förpliktats att betala rättegångskostnaderna. Det finns dock många undantag från denna princip.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Följande former av rättshjälp kan beviljas i tvistemål:

Rådgivning (*Legal Help*): inledande rådgivning och bistånd med alla typer av juridiska problem.

Biträde i domstol (*Help at Court*): biträde i situationer som inte kräver full representation genom ombud.

Familjemedling, där oberoende, yrkesutbildade medlare hjälper dig att nå en överenskommelse i frågor som rör var barnen ska bo efter en separation (ibland kallad vårdnad, boendearrangemang eller umgängesrätt), betalning av underhållsbidrag till barn,

ekonomin (t.ex. vad som ska hända med huset, besparingar, pensioner, skulder) och

Representation genom ombud i domstol.

Rätten till juridiskt ombud omfattar rätten till ombud för en part i en rättegång eller för en person som avser att föra talan vid domstol. Detta är den typ av rättshjälp som oftast kommer i fråga i brådskande familjemål och andra mål som ger rätt till ekonomisk hjälp från staten. Hjälpen kan ges i två former: utredningshjälp (*Investigative Help*) och full representation genom ombud (*Full Representation*).

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Rättshjälp från rättshjälpsbyrån (*Legal Aid Agency*) är förbehållen fysiska personer. Någon prövning av nationalitet eller bostadsort sker inte.

Sökande måste i regel också

ha en låg inkomst eller motta vissa förmåner, och ha små besparingar eller tillgångar (behovsprövning), och

visa att det under de aktuella omständigheterna finns skälig grund för dem att ansöka om rättshjälp (skälighetsprövning).

Behovsprövning

Vid sin prövning av om en person har rätt till rättshjälp gör rättshjälpsbyrån en bedömning av personens ekonomiska situation. Vid både rättshjälp och tillhandahållande av ett juridiskt ombud omfattar behovsprövningen en bedömning av personens bruttomånadsinkomst, disponibla månadsinkomst och disponibla kapitaltillgångar.

Sökande som är berättigade till socialbidrag eller andra inkomstbaserade bidrag uppfyller automatiskt inkomstkraven. Kapitaltillgångarna behöver dock fortfarande bedömas.

Det kan röra sig om följande förmåner:

Inkomststöd (*Income Support*)

Inkomstbaserat bidrag till arbetssökande (*Jobseeker's Allowance*)

Enhetsbidrag (*Universal Credit*)

Garantidelen i pensionstillägget (*Guarantee Credit*)

Inkomstbaserat sysselsättningsstöd och bistånd (*Employment and Support Allowance*).

Om du får ekonomiskt stöd enligt paragraferna 4 eller 95 i invandrings- och asylagen (*Immigration and Asylum Act 1999*) från den nationella stödtjänsten för asylsökande (*National Asylum Support Service (NASS)*) bedöms både din inkomst och dina kapitaltillgångar.

I vissa typer av mål görs ingen behovsprövning, t.ex.

vid överklaganden till nämnden för psykisk hälsa (*Mental Health Tribunal*),

om barn omhändertags,

i mål som rör internationella bortföranden av barn.

Skälighetsprövning

Ansökningar om rättshjälp prövas också för att kontrollera om omständigheterna i det enskilda fallet verkligen motiverar att rättshjälp beviljas.

Rättshjälpsbyråns direktör bedömer aspekter som

huruvida det sannolika utfallet står i proportion till kostnaderna för att väcka talan,

huruvida målet har ett allmänintresse,

huruvida en privat klient med begränsade medel skulle vara beredd att själv betala för målet, och

huruvida en persons individuella rättigheter skulle kränkas om rättshjälp inte beviljas.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

De rättsområden som rättshjälp kan beviljas på anges i del 1 i bilaga 1 till *Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012*.

Det rör sig om följande:

Offentlig familjerätt beträffande skydd av barn.

Privat familjerätt om det finns bevis för våld i hemmet eller övergrepp mot barn, mål som rör bortförande av barn, mål som rör skydd mot tvångsaktenskap om ett barn är part i målet.

Skulder som innebär att personen riskerar att förlora sin bostad. I detta i ingår utmätning av bostaden på grund av bostadslån, beslut om tvångsförsäljning av bostaden och ofrivillig konkurs om bostaden ingår i personens egendom.

Boendesituationen, om det finns risk för att personen kommer att förlora sin bostad eller är hemlös. Detta inbegriper utmätning av bostaden, vräkning, förfall av hyrd bostad om förfallet utgör en allvarlig hälso- eller säkerhetsrisk, stöd vid hemlöshet och mål som rör antisocialt beteende.

Samhällsbaserad vård.

Klagomål mot offentliga myndigheter.

Psykisk hälsa och mental förmåga.

Juridisk överprövning.

Särskilda utbildningsbehov.

Asylansökningar och överklaganden i asylärenden.

Förvar för migranter.

Diskriminering.

Oaktsamhet i vården om ett barn drabbas av en neurologisk skada som gör att det får en allvarlig funktionsnedsättning under graviditeten, födseln eller perioden efter födseln.

Invandring, om det förekommer våld i hemmet, förfaranden i den särskilda besvärdsnämnden för invandringsärenden (*Special Immigration Appeals Commission*) eller människohandel eller slaveri, trældom eller tvångsarbete.

Sociala förmåner, men endast vid ett överklagande i en rättsfråga till *Upper Tribunal*, appellationsdomstolen (*Court of Appeal*) eller högsta domstolen (*Supreme Court*).

På andra områden kan rättshjälp beviljas om de undantagsvillkor som anges i paragraf 10 i *Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012* är uppfyllda.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Nödshjälp kan beviljas vid brådskande behov av ett juridiskt ombud i domstol, t.ex. för att skydda personer och/eller deras barn mot våld i hemmet.

I privata familjerättsmål som rör våld i hemmet behöver du i regel styrka att du eller dina barn riskerade att skadas av en f.d. partner.

Du kan be om bevis från

domstolarna,

polisen,

en riskbedömningskonferens med deltagande av flera myndighetsorgan (*MARAC*),

socialtjänsten,

sjukvårdspersonal, t.ex. läkare, sköterska, barnmorska, psykolog eller hemsjuksköterska,

en ansvarig på en kvinnojour,

en stödtjänst för offer för våld i hemmet,

din bank, t.ex. kreditkortskonton, lånehandlingar och kontoutdrag,

din arbetsgivare, utbildare eller yrkesutbildare,

den som betalat ut eventuella förmåner som du beviljats.

Juridiska rådgivare som har ett avtal om tillhandahållande av rättshjälp kan ansöka om brådskande representation genom ombud för åtgärder som måste vidtas med en gång. Det är fortfarande nödvändigt att ansöka om rättshjälp på vanligt sätt för det fortlöpande arbetet.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Alla juridiska rådgivare, både med och utan ett rättshjälpsavtal, är skyldiga att upplysa sina klienter om möjligheten till rättshjälp och ge dem valmöjligheten att vända sig till en tillhandahållare av rättshjälp.

Rättshjälp i tvistemål kan fås genom den telefonrådgivningstjänst som tillhandahålls av rättshjälps tjänsten för tvistemål (*Civil Legal Advice, CLA*), *solicitors* och *barristers*, eller ideella organisationer som har ett avtal med en rättshjälpsbyrå på det relevanta rättsområdet. Du kan hitta juridiska rådgivare genom att söka online på advokatsamfundets (*The Law Society*) tjänst *Find a Solicitor*.

Klienter kan även hänvisas till CLA:s telefonrådgivningstjänst för en första bedömning av hjälpens omfattning och huruvida sökanden uppfyller de ekonomiska kriterierna.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Du måste lämna följande information beträffande dig och din partner (i förekommande fall):

Förmåner – inklusive utdrag på förmåner

Inkomst, besparings och utgifter – inklusive lönebesked och bankkontoutdrag

Nationellt försäkringsnummer.

Du behöver också kopior av styrkande handlingar som rör målet, t.ex.

domstolshandlingar,

vigsel- och födelsebevis (i familjerättsliga mål),

relevanta skrivelser.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Solicitors med rättshjälpsavtal inger ansökningar till rättshjälpsbyrån för den berörda personens räkning. Se ovan för information om hur du hittar en *solicitor*.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Din *solicitor* meddelar dig om din ansökan om rättshjälp har beviljats och om du måste stå för vissa kostnader själv.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Din *solicitor* upplyser dig om detta.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Det gör du själv (se ovan), men du måste välja en *solicitor* som har ett avtal med rättshjälpsbyrån.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Om rättshjälp beviljas kommer den att täcka din *solicitors* samtliga kostnader, inklusive ersättning för utlägg, till exempel domstolsavgifter. Beroende på hur stora tillgångar du har måste du eventuellt själv bidra med ett belopp varje månad.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Se ovan.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Om du förlorar ett mål som inte gav rätt till finansiering från rättshjälpsbyrån kan du ändå ansöka om rättshjälp om du vill överklaga domen till högre instans. Du måste dock klara behovs- och skälighetsprövningen.

Om du fått rättshjälp från rättshjälpsbyrån kan du ansöka om att ditt rättshjälpsintyg ändras så att det även täcker ett överklagande. I så fall gör rättshjälpsbyrån en ny behovs- och skälighetsprövning.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om din inkomst eller ditt kapital ökar under tiden som du får rättshjälp måste du omedelbart informera rättshjälpsbyrån så att en ny behovsprövning kan göras. Om din inkomst minskar kan du ansöka om en ny behovsprövning, vilket kan leda till att det belopp som du själv ska bidra med reduceras. Om du plötsligt får pengar, till exempel för att du säljer ditt hus eller vinner på lotteri, samtidigt som du får rättshjälp från rättshjälpsbyrån, kan du bli skyldig att betala delar av eller hela rättegångskostnaderna med dessa pengar.

Om du beviljas rättshjälp kan denna vara begränsad till vissa typer av åtgärder, till exempel att få en *barristers* syn på ärendet. Det kan också bli aktuellt att fastställa ett tak för rättshjälpen. Om det arbete som rättshjälpen täcker behöver utökas eller kostnadstaket behöver höjas måste du ansöka om detta via din *solicitor*.

Rättshjälpsbyrån kan dra in rättshjälpen om det inte längre är skäligt att du mottar sådan hjälp, till exempel om du vägrar att godta ett rimligt erbjudande om förlikning eller om det framkommer att ditt ärende har mindre utsikter till framgång än vad som först antogs. Anledningen till detta är att offentliga medel inte ska slösas bort på rättegångar i situationer där en privat betalande klient knappast skulle ha drivit saken vidare till domstol. Om rättshjälpsbyrån överväger att dra in din rättshjälp kommer den först att ge dig en chans att lägga fram motargument, och om ett sådant beslut ändå skulle fattas har du rätt att överklaga till en oberoende advokatnämnd. Skulle rättshjälpen dras in kommer kostnader som dina *solicitors* redan ådragit sig för din räkning ändå att täckas.

Lagstadgad avgift

Du kan också uppmanas att betala tillbaka delar av eller hela rättshjälpen om din ekonomiska situation förbättras till följd av rättegången. När rättegången är slutförd är rättshjälpsbyrån skyldig att försöka få tillbaka så mycket som möjligt av de utbetalda beloppen. Den tar först hänsyn till eventuella bidrag från din sida och belopp som krävts in från din motpart. Därefter täcks eventuellt resterande underskott med de tillgångar eller penningbelopp som eventuellt återkrävts eller säkrats under rättegången. Eftersom en klient som själv står för sina rättegångskostnader skulle vara tvungen att återbetala eventuella utestående kostnader är det skäligt att detsamma gäller för klienter som erhållit rättshjälp, såvida de har ekonomisk möjlighet till detta. Om tillgången i fråga är din bostad (eller pengar som avsatts för att köpa en bostad) kan betalningen dock skjutas upp till dess att du säljer bostaden, förutsatt att du går med på att betala ränta under tiden.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

En *solicitor*/rådgivare får vägra att bistå dig. I deras avtal anges när de kan vägra hjälp, t.ex. om det finns en intressekonflikt eller om de saknar kapacitet. De bör meddela dig varför de inte åtar sig målet, men deras beslut kan inte överklagas.

Om din ansökan om representation genom ombud avslås för att skälighetskriterierna inte är uppfyllda, kommer rättshjälpsbyrån att meddela dig sitt beslut och ge en motivering. Därefter har du fjorton dagar på dig att överklaga. Överklagandet prövas först internt. Om rättshjälpsbyrån efter att ha prövat överklagandet anser att kriterierna för att beviljas rättshjälp är uppfyllda och upphäver beslutet, beviljas ansökan/ändringen och ett rättshjälpsintyg/ändrat rättshjälpsintyg utfärdas.

Om rättshjälpsbyrån anser att kriterierna inte är uppfyllda och fastställer beslutet informeras du och din *solicitor* om skälen till beslutet. Samtidigt informeras du om huruvida du kan överklaga till det oberoende överklagandeorganet *Independent Funding Adjudicator (IFA)*.

Om överklagandet hänskjuts till IFA utfärdar detta ett beslut/en rekommendation på grundval av de uppgifter som anförts till stöd för överklagandet samt gällande rättshjälpslagstiftning. I förekommande fall kan IFA komma att kontakta dig.

Mer information

Mer information om rättshjälp finns på [Gov.uk](https://gov.uk).

Senaste uppdatering: 12/07/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.